

VILLE KAARNAKARI

OPERAATIO
KAGAALI

TAMMI

VILLE KAARNAKARIN SOTAROMAANIT

Operaatio Übung -42 (Tammi, 2010)

Operaatio Chevalier (Tammi, 2011)

Operaatio Finljandija (Tammi, 2012)

Operaatio Para Bellum (Tammi, 2013)

Hakaristin leimaama. Suomalaisen SS-soturin
tarina (Tammi, 2014)

Operaatio Verna (Tammi, 2015)

Operaatio Polar (Minerva, 2016)

VILLE KAARNAKARI

**OPERAATIO
KAGAALI**

TAMMI

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

Tämän kirjan haluan omistaa niiden henkilöiden muistolle, jotka uhrasivat oman etunsa muiden hyväksi 100-vuotiaan tasavallan syntyvaiheissa.

Teille, hyvät ystävät, haluan esittää sydämelliset kiitokseni saamastani avusta:

Majuri evp Olli Fallenius – Jari Forsblom – majuri res Jorma K. O. Ignatius – Pekka Lankinen – majuri Marko Maaluoto – Teemu Myllymäki – majuri evp Kari Ojamies – Juha Raatikainen – Stig Torstensson – Reijo Tähti – Anne-ly Torstensson – komentaja Ville Vänskä.

Erityisen kiitokseni haluan kohdistaa vaimolleni Maritalle, jonka kyky kannustaa on pitänyt pyörät pyörimässä. Lapsiani Kittyä ja Mickeä kiitän tuesta ja kannustuksesta – ja työrauhasta.

*Vaikka antaisit kaiken,
mutta et elämäsi,
et ole antanut mitään.*

HENRIK IBSEN

HENKILÖLUETTELO

Aho Aukusti, Kagaalin jäsen

Alfthan Anton ”Antto”, alias Anton Berg, Kagaalin jäsen,
jäähärikapteeni ja tiedonantotoimiston päällikkö

Backmansson Holger, ravintoloitsija, itsenäisyysmies

Becker Herbert, luutnantti, osasto F:n johtaja,
saksalainen hävittäjä-ässä

Brandenstein Otto von, eversti, Loviisassa
maihinnousseen saksalaisosaston komentaja

Bobrikov Nikolai, kenraalikuvernööri

Castrén Jalmar, senaattori

Crantz Werner, saksalainen majuri, Itämeren divisioonan
yhteysupseeri Mannerheimin esikunnassa

”Desjatka – Kymppi”, asiamies Itämeren laivaston
esikunnan vakoiluosastolla Bulevardilla

Duncker Hans, suomalainen yhteysupseeri Berliinissä

Ekberg Leo, sukellusvene UC-57:llä tuodun radioasema
”MAZAn” hoitaja

Erikson Verna, Kagaalin jäsen, opiskelija ja aseiden
salakuljettaja

Goltz Rüdiger von der, kenraalimajuri, Saksan Itämeren-
divisioonan komentaja

Hegewald Helmut, kapteeni, Ventpilsin komendantti

Hohenthal Lennart, aktivisti

Jalander Bruno, Haminan kadettikoulun kasvatti,
Uudenmaanläänin maaherra

Jarkka Jarl, opiskelija, K-komppanian joukkueenjohtaja

Johansson Fredrik Edvard, Helsingin punaisten päällikkö

Juura Mary, Kagaalin jäsen, aseiden salakuljettaja

Kaila Elmo, aktivisti

Kangas Reino ”Repa”, punakaartilainen
Kauppi Hjarmar, jäänsärkijä Tarmon kapteeni
Kokko Mikko, hämärämies, punaisten apureita
Koppel Toomas, virolainen soturi
Kuokkanen Hannes, peruukkimestari
Kämäri Heikki, K-komppanian päällikkö
Lepik Enno, Relanderin lähipiiriin kuuluva virolainen
Mannerheim Carl Gustaf Emil, kenraali, Valkoisen
armeijan ylipäällikkö
Mannerheim Carl, kreivi, kenraali Mannerheimin
vanhempi veli, alkuperäisen Kagaalin perustavan
kokouksen puheenjohtaja
Martin Erik, lääketieteen opiskelija
Mikkola Väinö, lentäjä, Venäjän armeijan luutnantti
Montin Hugo, Uudenmaan Upseeriesikunnan telegrafisti
Niiranen Tuomo, hautaustoimistoyrittäjä
Niiranen Konsta, edellisen poika
Novikov Peter, työskenteli Uudenmaan Upseerikasarmilla
Nyqvist Edward ”Wartti”, toimi punaisten oman miliisin
päällikkönä
Olsson Erik, työskenteli lennättimen keskusasemalla
Pohjoisella Makasiinikadulla
Palviainen Erkki, K-komppanian joukkueenjohtaja
Planting Tor ”Tuije”, Kagaalin jäsen, kansainvälinen
seikkailija
Prus-Boguslawski Stanislaw Robert, vänrikki,
puolalainen asehankkija
Rautanen Salomon, Kagaalin jäsen, aseiden ostaja,
järjestelijä
Rekola Olli, opiskelija, K-komppanian joukkueenjohtaja

Relander Fredrik ”Frank”, alias Moisander Rikhard,
Kagaalin johtohahmoja

Rengarten Sergei, 1. luokan kapteeni, Itämeren laivaston
tiedustelu-upseerina, toimi salaisen poliisin, OHRANAN,
päällikönä

Roiha, Juha, opiskelija

Safonov Boris, majuri, Hermanninrannan lentoaseman
päällikkö

Schauman Eugen, Suomalainen vapaustaistelija

Sivén Holger, Kirurgisen sairaalan lääkäri

Staffans Allan, insinööri

Suomela Klaus Uuno, rehtori, Helsingin Valkokaartin
I pataljoonan komentaja

Svart Abel ”Musta-Aapeli”, Kagaalin jäsen

Svart Johan ”Pikku-Musta”, Kagaalin jäsen, vossikka-
ajuri

Svart Ruben ”Isä-Svart”, Ruoholahden lautatarhan
varastonhoitaja

Svinhufvud Pehr Evind, senaatin puheenjohtaja

Tanskanen Kalle, työskenteli lennättimen
keskusasemalla Pohjoisella Makasiinikadulla

Tapola Anders, lääketieteen opiskelija, K-komppanian
varapäällikkö

Tapper August, Kagaalin jäsen

Telegin Nikolai, jäänsärkijä Tarmon venäläinen kapteeni

Törngren Gösta, kapteeni, operatiivisen osaston päällikkö
valkoisten esikunnassa

Vuorinen Ensio, Työväen toimeenpanevan komitean
sisäasian erikoisosaston päällikkö, Helsingin Salaisen
Tutkijakomitean päällikkö

Örnmark Svante, opiskelija, K-komppanian
joukkueenjohtaja

HELSINGIN PAIKANNIMIÄ
VIIME VUOSISADAN ALUSSA

Ensin mainittu 1900-luvun alussa käytetty nimi,
sitten nykyinen nimi

Antinkatu Lönnrotinkatu

Eteläinen Esplanaadikatu Eteläesplanadi

Hakasalmenkatu Keskuskatu

Itäinen Heikinkatu Mannerheimintie

Kaasutehtaankatu Postikatu

Kanavatori Meritullintori

Keisarinluodon laituri Kauppatorin laituri

Kirkkomaankatu Mechelininkatu

Konstantininkatu Meritullinkatu

Läntinen Heikinkatu Mannerheimintie

Merimieskatu Merimiehenkatu

Metsästäjänkatu Jääkärinkatu

Mikaelinkatu Mikonkatu

Nikolainkatu Snellmaninkatu

Pohjoinen Esplanaadikatu Pohjoisesplanadi

Pohjoinen Rantakatu Pohjoisranta

Pursimieskatu Pursimiehenkatu

Päivahdin tori Päävartiontori

Sirkuskatu Paasivuorenkatu

Viapori Suomenlinna

Vladimirinkatu Kalevankatu

Helsingin senaikainen kartta on internetissä
esim. sivulla <http://helsinki.fi/>

KESÄKUU 1904

Keskiviikkona, 15. kesäkuuta 1904

Kello 15.30

Suomen Metsästysyhdistyksen ampumarata

Veräjämäki, Helsinki

– Keskelle rintaa!

Eugen Schauman keskeytti tähtäyksensä. Radalla heilui narun varassa laajassa heiluriliikkeessä omituinen maalitaulu. Sille oli piirretty pää ja pitkä parta. Tähtäyspistettä neuvonut, Schaumanin hyvä ystävä Holger Sivén, oli ihmetellyt taulua. Hänelle oli vastattu, hohotuksen säestämänä, että mikäs sen paremmin sopisi, ryssähän varmaan yrittää livahtaa pois alta.

– Eikö päähän? Se on ainakin varmaa?

– Tähtää rintaan. Jos se noin liikkuu, niin päähän on vaikea osua. Riittää, kun osuu rintaan, sen olen lääkärinä nähnyt ihan kyllin usein, Sivén selvitti.

Kaksi perättäistä laukausta kaikui ampumaradan matalissa valleissa. Muutaman metrin päässä taulun sivussa seissyt Frank Relander pysäytti taulun, jolle oli antanut narusta vauhtia. – Hyviä osumia molemmat! Tämä ryssä olisi varmasti vainaja.

Relander oli nuoresta iästään huolimatta toiminut ampumakouluttajana jo vuosia. Häntä pidettiinkin yleisesti Kagaalin epävirallisena ”aseupseerina”.

Kagaali oli maanalainen, keisarin vallasta eroon pyrkivä suomalainen ryhmä, joka oli passiivisella vastarinnalla pyrkinyt vaikuttamaan venäläistämisyryksiin. Aatemaailmaltaan ryhmä sijoittui aktivis-

tien ja myötäilijöiden välimaastoon. Tosin ryhmä oli viime aikoina jakautumassa kahtia nuorempien miesten vaatiessa suurempaa toimintaa.

– Matka on aika pitkä. Jos astut vähän lähemmäksi, niin varmasti osuu, ampumarjoitusta sivusta seurannut Anton Alfthan kehotti.

Relander halusi tutkia aseenn kunnon. – Näytä vielä sitä pistooliasi.

Schauman ojensi hänelle hyvin öljytyn FN Browning M1900 -pistoolinsa. Relander kaivoi nahkasalkustaan ruuvimeisselin ja irrotti kaksi ruuvia aseenn sivusta. Muutamalla liikkeellä ase oli purettuna kapealla puupöydällä. Relander tarkasti huolellisesti aseenn jokaisen osan erikseen ja kokosi pistoolin sitten tottuneesti. Muutaman latausliikkeen jälkeen hän asetti aseenn pöydälle. – Tämä toimii. Anna lippaat vielä.

Schaumanin ojentamat kaksi lippasta läpäisivät Relanderin huolellisen tarkastelun.

– Laita molempiin lippaisiin vain viisi patruunaa. Se vähentää vinosyötön mahdollisuutta. Viisi patruunaa riittää muutenkin, vai mitä? Pistä nämä lippaat sivuun. Jos vielä harjoittelet, niin käytä muita lippaita.

Schauman laittoi tarkastetut lippaat ja pistoolin salkkuunsa.

– Harjoittelut on harjoiteltu. Nyt mennään Lillforsin uimaan ja sitten minä tarjoan teille päivällisen Oulunkylän pensioaatissa. Siellä on kuulemma uusi ravintolanpitäjä, joka on juuri saanut oikeudet tarjota ”juovutus- ja mallasjuomia” ruokailun yhteydessä.

Vaikka Schaumanin puheet olivat kepeitä ja arkisia, himmensi iloista tunnelmaa hänen henkilökohtainen päätöksensä, joka oli kaikkien tiedossa. Siitä oli keskusteltu, mutta Schauman ei ollut antanut periksi. Kutsussa päivälliselle oli jotain dramaattista, se korosti päätöksen lopullisuutta.

Kagaalin aktiivisemmän siiven parissa oli pitkään puhuttu jyrkemmistä toimenpiteistä venäläistämisen vastustamiseksi. Keisarin kuristusote tuntui jatkuvasti vain tiukkenevan. Sopivia iskukohteita oli mietitty moneen otteeseen. Suomen suurruhtinas olisi ollut ilmiselvin kohde, mutta ajatus oli mahdoton ja jätettiin nopeasti pois keskusteluista. Pian päädyttiin siihen, että iskun tulisi kohdistua Venäjän vallan korkeimpaan edustajaan. Kohteeksi valikoitui kenraalikuvernööri, joka Suomen suuriruhtinaskunnassa oli keisaria edustava virkamies ja senaatin puheenjohtaja sekä lisäksi siviilihallinnon ja armeijan päällikkö. Kenraalikuvernööri edusti kaikkea sitä, mitä haluttiin vastustaa.

Nopeasti keskusteluista unohtui se, että kohde oli joku henkilö, elävä ihminen. Kyse oli vain vieraan vallan edustajasta, joka haluttiin poistaa. Iskettäisiin väärää valtaa vastaan, ei ketään ihmistä vastaan.

Tuntia myöhemmin miehet nousivat portaita Oulunkylän aseman lähellä sijaitsevan Pensionaatin päärakennukseen. Nimensä mukaisesti talossa toimi pensionaatti ja parantola, mutta siellä kestettiin myös talon ulkopuolisia ravintolavieraita.

Schaumanin ehdotus ravintolapäivällisestä oli vielä ampumaradalla tuntunut spontaanilta idealta, mutta ravintolan isännän ohjatessa heidät hulppean rakennuksen torniin, Schaumanille varattuun pöytään, ymmärsivät miehet, että kaikki oli suunniteltu etukäteen.

Isäntä itse toi myös kuohuviinilasit pyöreän pöydän ääressä istuville miehille.

– Täällä saamme olla rauhassa, täällä ei kukaan kuule keskustelujamme. Hyvät herrat, Schauman totesi nousten seisomaan lasi kädessään. – Kaikki vaapaa Suomen puolesta!

Kuohuviinilasit kilahtivat kevyesti yhteen.

– Kaikki vapaan Suomen puolesta! Relander, Alfthan ja Sivén toistivat.

Hetken aikaa miehet puhuivat yleisistä asioista, mutta pian keskustelu kääntyi käsillä olevaan tilanteeseen.

– Tapasin eilen illalla Aktivistien Lennart Hohenhalin, Schauman selosti. – Lennart tiukkasi minulta, koska aiomme toimia. Sanoin, että pian. En viitsinyt kertoa, että viikko sitten yritin, mutta Bobrikov ei tullutkaan paikalle.

– Pitäisikö meidän antaa Aktivistien hoitaa asia? Alfthan kysyi. Vuosikausien salailu oli juurtunut niin syvälle, että hän vaistomaisesti käytti salamurhasta puhuessaan termiä ”asia”.

– Ei, Schauman sanoi tiukasti. – Se on minun tehtäväni. Minä aion suorittaa sen ja se tapahtuu aivan lähitulevaisuudessa. On parempi, että ette tiedä tarkkaa ajankohtaa.

Schauman hengähti. Kohtalokkaan ilmoituksen jälkeen hänestä tuntui, ettei saanut kunnolla vedettyä henkeä. Asia oli hänen puoleltaan sinetöity.

– Myös sen varalta, että joudutte mahdollisesti kuulusteltavaksi, on parempi, että ette tiedä mitään yksityiskohtia pakosuunnitelmastani Ruotsiin ja sieltä Saksaan. Se on meille kaikille turvallisinta.

Schauman kaiveli hetken ruskeaa nahkasalkkuaan. – Tässä on muutama kirje, hän sanoi ojentaessaan kolme valkoista kirjekuorta Relanderille. – Me tapamme vielä. Pyydän, että toimit kuorten päällä olevien ohjeiden mukaisesti sen jälkeen, kun olen iskenyt Suomen puolesta. Avaa tuo sinulle osoitettu kuori heti, kun olemme tänään eronneet.

Schauman katsoi Relanderia hetken aikaa tiukasti syvälle silmiin.

– Lupaatko? Tämä on minulle erittäin tärkeää.

Torstaina, 16. kesäkuuta 1904
Kello 11.00
Senaatti
Nikolainkatu 1, Helsinki

Eugen Schauman nojautui Senaatin kolmannen kerroksen ikkunasta tarkkailemaan toria. Unioninkadun ja Aleksanterinkadun kulmaan oli juuri ilmestynyt hitaasti kävelevä pieni joukko ihmisiä. Ryhmän kärjessä asteli mahtailevassa virka-asussaan, harmaa viitta kevyesti kesätuulella heilahdellen helposti tunnistettava hahmo. Suomen kenraalikuvernööri, Nikolai Ivanovitš Bobrikov seurusteli vilkkaasti elehtien vierellään kulkevien virkamiestensä kanssa. Hänen vasemmalla puolellaan käveli vaalean päivänvarjon alla hänen tyttärensä, joka oli tullut saattamaan isäänsä kenraalikuvernöörin virka-asunnolta Etelä Esplanaadikadulta Senaattiin.

Schauman vilkaisi taskukelloaan. Täsmälleen aika-
taulussa, hän ajatteli. Senaatin istunto alkaisi kahden-
kymmenen minuutin kuluttua. Kenraalikuvernööri
olisi paikallaan täsmällisesti.

Ohittaessaan keskelle toria sijoitetun Venäjän kei-
sarille ja Suomen suuriruhtinaalle Aleksanteri II:lle
omistetun patsaan kenraalikuvernööri tarjosi käsi-
vartensa huolehtivasti tyttärelleen. Johannes Takasen
ja Walter Runebergin suunnittelema monumentaalinen
patsaskokonaisuus oli paljastettu kymmenen vuotta ai-
kaisemmin. Siitä oli ehtinyt muodostua symboli hyvälle

tsaarille, jonka valtakaudella ja myötävaikutuksella toteutettiin huomattavia yhteiskunnallisia uudistuksia.

Patsaan paljastusvuonna valtaan noussut Nikolai II oli puolestaan käynnistänyt Suomen autonomiaa murentavia venäläistämistoimenpiteitä. Monet suomalaiset patsasta katsellessaan muistelivat kaiholla Aleksanterin valtakauden vanhoja hyviä aikoja.

Senaatin ylimmän kerroksen ikkunasta Schaumanilla oli esteetön näköala torille. Kenraalikuvernöörin saapuesssa rakennuksen edessä olevien portaiden eteen seurue pysähtyi. Kurottautumalla eteenpäin Schauman saattoi nähdä, miten Bobrikov hyvästeli tyttärensä poskisuudelmalla, jonka jälkeen tytär seurueineen lähti palaamaan torin poikki. Kaksi kenraalikuvernöörin mukana tullutta virkamiestä keskusteli vielä hetken Bobrikovin kanssa. Nuorempi miehistä ojensi tälle salakun, jonka jälkeen he kääntyivät palatakseen takaisin kenraalikuvernöörin virka-asunnon suuntaan.

Bobrikov puolestaan alkoi nousta portaita kohti ulko-ovea.

Suuri rakennus, jonka ikkunasta Schauman tätä kaikkea katseli, tuntui tyhjältä. Mutta hän ei ollut yksin, joku talossa työskentelevä käveli pian hänen ohitseensa ja hävisi käytävän perällä olevaan huoneeseen. Jostain kauempaa kuului hiljaista kolahtelua, joka kaikui portaikossa.

Schauman kääntyi käytävän suuntaan. Hetkeksi hän vielä pysähtyi miettimään. Kaiken voisi vielä perua. Vielä voisi odotella tässä jonkin aikaa ja kävellä sitten rappuja alas ja ulko-ovesta suuren torin avaruuteen vapaana miehenä. Varmaan olisi muita keinoja toimia Suomen vapauden hyväksi.

Monet ajatukset pyörivät nuoren miehen mielessä. Olisiko hänellä ollut annettavanaan maalle vielä jotain muuta?

Schauman tempaisi itsensä irti ajatuksistaan. Asia oli mietitty moneen kertaan. Hän oli valmis.

– *Hacka på!* tuli terävästi yhteenpuristettujen huulten välistä. Kengänkorot kapsahtivat napakasti yhteen hänen kääntyessään kävelemään kohti portaikkoa. Liikkuessaan talossa työtehtävissä hän oli moneen kertaan kokeillut millaisella vauhdilla hänen olisi kuljettava ollakseen toisella tasanteella samaan aikaan kuin se, joka on tulossa pohjakerroksesta.

Laskeuduttuaan muutaman askeleen hän kuuli, miten alhaalta nousevat hitaat askeleet kaikuivat kivirapuissa. Tulija yskähteli muutaman kerran aivan kuin rappujen nouseminen olisi ottanut henkeen.

Tullessaan toisen kerroksen tasanteelle Schauman näki kivikaiteiden välistä kenraalikuvernöörin nousemassa portaita. Hän pysähtyi odottamaan. Bobrikov kiipesi viimeisetkin raput ja astui esiin portaikon pylvään takaa, kääntyi Schaumanin suuntaan ja nyökäsi kevyesti tämän nähdessään.

Schauman oikaisi selkensä ja astui pikaisin askelin Bobrikovia kohti. Vain muutama metri erotti heidät.

Bobrikov pysähtyi tuijottamaan Schaumania pyöreiden silmälasiansa takaa. Kenraalikuvernööri vavahti silminnähdessä, hän vaistosi, missä aikeissa Schauman oli.

Paikoilleen jähmettynyttä hiljaisuutta kesti hetken. Schauman astui askeleen lähemmäksi.

– *Zhizn za Finljandiju!* Elämä Suomelle!

Oikealla kädellään hän tempaisi näkyviin vyössä, takin liepeen alla olleen pistoolinsa. Hitaasti ase nousi osoittamaan kohti kenraalikuvernöörin rintaa. Aseen nähtyään Bobrikov nosti hitaasti kävelykeppiään osoittamaan kohti Schaumania, kuin estääkseen toista ampumasta.

Kaksi laukausta kajahti peräkkäin. Ensimmäinen laukaus osui rinnassa olevaan jyrkävään Pyhän Vladi-

mirin I luokan ristiin. Iskun voimasta Bobrikov horjahti ja käännähti oikealle tasapainoa tavoitellen. Hänen käsivartensa kohosivat, salkku ja kävelykeppi putosivat porrastasanteen kivilattialle. Toinen laukaus hipaisi horjahtaneen kenraalikuvernöörin kaulaa.

Järkyttynyt Bobrikov ei kuitenkaan tuntunut tajuaavan mitä oli tapahtumassa. Tasapainonsa tavoittaen hän kääntyi taas kohden Schaumania, joka ampui kolmannen kerran. Tällä kertaa luoti osui suureen vyön solkeen, joka hajosi. Bobrikov taipui iskun voimasta kaksin kerroin ja kaatui kasvoilleen lattialle.

Schauman seisoi paikallaan. Asetta pitelevä käsi vai-pui alas. Muutaman ohikiitävän sekunnin kuluttua hän nosti aseensa kohti omaa rintaansa. Suoraan sydämeen osuneen laukauksen ääni peitti alleen hänen hiljaa toistamansa sanat: ”Elämä Suomelle.”

Hitaan rauhallisesti Schauman valahti selälleen lattialle. Joka puolella vallitsi hiljaisuus.

Äänettömin askelin joku laskeutui yläkerroksen väli-tasanteelta ja käveli suoraan Schaumanin luokse. Mies nosti pistoolin maasta ja kumartui Schaumanin puoleen. Viides laukaus kajahti rapputasanteella. Eugen Schaumanin sydämeen osui toinen luoti.

Lupaus oli täytetty.

Ampuja oikaisi selkensä ja asettui seisomaan Schau-manin eteen suorana kuin kunnianteossa. Muutaman sekunnin jälkeen mies kumartui asettamaan pistoolin Schaumanin käden viereen, sitten hän käännähti ja lähti nopein askelin laskeutumaan kadulle vieviä portaita.

SALAINEN ORGANISAATIO HELSINGIN TUKENA KANSALAISSODASSA 1918

1904:

Kenraalikuvernööri Bobrikov murhataan Helsingissä. Kuka on Senaatin portaikossa Eugen Schaumanin lisäksi oleva toinen mies?

1914:

Itsenäisyysmielinen Antto Alftan tapaa sahatavara-kauppias Frank Relanderin Varsovassa. Asia: asehankinnat. Molemmilla on yhteyksiä Kagaaliin, maanalaiseen järjestöön, joka haluaa eroon Venäjän keisarikunnasta.

1918:

Valkoisten ja punaisten välit ovat kiristyneet pisteeseen, josta ei ole rauhanomaista ulospääsyä. 18. tammi-kuuta ylipäällikkö C. G. Mannerheim tapaa Varsovan aikaisen tuttavansa Frank Relanderin ja pyytää tätä salaiseen tehtävään. Henkiin herätetyn Kagaalin on aika toimia. Suomalaisille Kagaali on itsenäistymistä kannattava salainen organisaatio. Venäläisille se on terrorismijärjestö. Sen merkittävydestä voi olla vain yhtä mieltä.

Operaatio Kagaali on tehokas jännitysromaani, joka tempaa lukijan vuoteen 1918 ja vapaussodan niihin kohtalohetkiin, joista tähän asti on vaiettu.

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-951-31-9637-0